

Nijmegen, 23 juni 2010

Hoge waterstanden maken de kwelders steeds onveilig als broedplaats

Afgelopen zaterdag 19 juni jl. werden op veel plaatsen in het waddengebied tijdens een extreem hoog getij de nesten en jongen van duizenden op de kwelder broedende vogels door de zee verzwolgen. Precies één dag eerder verscheen in het wetenschappelijke tijdschrift *Journal of Applied Ecology* een artikel waarin wordt aangetoond dat zulke catastrofale overstromingen de afgelopen decennia steeds vaker voorkomen, en dat dit belangrijke gevolgen kan hebben voor de populaties van verscheidene wadvogelsoorten.

Kwelders zijn buitendijkse gebieden die in de zomer voor veel karakteristieke vogelsoorten een belangrijke broedplaats zijn. Het onderzoek door Nederlandse en Duitse onderzoekers laat zien dat klimaatverandering en zeespiegelstijging leiden tot frequentere en steeds extremere hoogwaterstanden. Dit gebeurt vooral in de maanden juni en juli, wanneer de meeste eieren op het punt van uitkomen staan.

Hoeveel risico de verschillende vogelsoorten precies lopen hangt af van hoe hoog ze op de kwelder broeden, het moment waarop ze beginnen met broeden en hoe lang ze broeden. Zo lopen de laag op de kwelder broedende visdieven extreem veel risico, terwijl de hoger op de kwelder broedende tureluurs veel minder vaak natte voeten krijgen. Echter, voor alle onderzochte soorten is het risico van overstroming toegenomen en de verwachting is dat het risico alleen nog maar verder zal toenemen in de komende jaren.

Hoewel deze zomerse hoogwaterstanden geen bedreiging voor de dijken vormen, vormen ze wel een bedreiging voor de broedende vogelpopulaties in de Waddenzee. Voor de op Schiermonnikoog broedende scholeksters, die al meer dan 25 jaar intensief worden bestudeerd door onderzoekers van de Rijksuniversiteit Groningen en SOVON Vogelonderzoek Nederland, zijn de vooruitzichten somber. Het voorspelde overstromingsrisico wordt in de komende jaren zo hoog dat er naar verwachting systematisch te weinig jongen groot zullen komen om de populatie in stand te houden. Afgelopen zaterdag lijkt de eerste stap te zijn op weg naar het uitkomen van deze onheilsprofetie.

De uitkomst van de studie heeft belangrijke gevolgen voor het beheer van het werelderfgoed Waddenzee. In verschillende plannen wordt aanleg van nieuwe kwelders gezien als mogelijkheid om de Waddenzee te beschermen tegen zeespiegelstijging als gevolg van klimaatverandering. Deze jonge kwelders liggen per definitie laag en lopen derhalve een grote en toenemende kans tijdens de broedtijd onder te stromen. Het risico bestaat dat de vogels er massaal gaan broeden en vervolgens en masse wegspoelen, en dat de gebieden dus zullen fungeren als ecologische val.

Het onderzoek '*Do changes in the frequency, magnitude and timing of extreme climatic events threaten the population viability of coastal birds?*' is *early online* gepubliceerd in het wetenschappelijke tijdschrift *Journal of Applied Ecology* (doi: 10.1111/j.1365-2664.2010.01842.x). Aan het onderzoek werd bijgedragen door onderzoekers van SOVON Vogelonderzoek Nederland, Australian National University, Universiteit van Bern, Natuurcentrum Ameland, Vogelwarte Helgoland en de Rijksuniversiteit Groningen.

rijksuniversiteit
groningen